

commercium cupiditatis. Hic pecuniam dedit, ut corruptionem emeret; illa pudorem perdidit, ut pecuniam compararet. Nihil enim sine cupiditate agitur, quotiescumque peccatur. Nam si removeas ornamentorum cultum, nullum patieris in corporis contaminatione naufragium. Cesset denique auri desiderium, et nec conjugalis fides perit, nec virginalis integritas erubescit.

9. *Radix omnium malorum est avaritia.* Hic proditoris arguitur, ille delator alieni criminis accusatur. Quis dubitet quod secretum pectoris oblatæ pecuniæ pondus irruerit? Nihil clausum constat, quod auro argentoque non pateat; nihil occultum, quod non pecunia indagante sit cognitum. Unde periculose illis conscientiæ fides creditur, quibus cupiditas dominatur. Haberet profecto integritas totum secretum, si in aliena domo proditrix pecunia non haberet ingressum. *Radix omnium malorum est cupiditas.* Ecce ille Dominus ac Salvator noster exitum voluntariæ Passionis vitio alienæ cupiditatis implevit. Legimus damnationem Redemptoris nostri tringinta argenteis comparatam. Sed sicut vidistis proditionem ex cupiditate venire, ita debitis agnoscere damnationem ex proditione descendere. Proditus quidem ductus ad supplicium, sed proditor currit ad laqueum. Ecce quid fructus habet cupiditas: pecunia damnationis ad comparationem sepulture reposita, hoc est funebribus deputata. Intelligite ergo, in quo statu sit culpa cupiditatis, cum in damnationem venerit pretium proditoris. Nam et apostolus Petrus dicit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem* (Act. viii, 2). Forte si aliquis de stultis et avaris qui sibi de hoc sententia blandiatur, et præferat quod audit secum suam pecuniam migraturam. Nihil votis istius ex hac parte subtrahimus. Ventura quidem tecum est, non ut putas ad ornamentum corporis, sed ad testimonium falsitatis. Non tamen ad illos est ratio, quos misericordia committatur. Alia illos manet causa, quos pecunia sua

circum pauperes expensanda Domino larga erogatione commendat, alia illos quos reconditæ per scelus facultates accusant. Istis denique annumeratur ad supplicium, illis vero paratur ad regnum, ita Dominus dicente: *Venite, filii, possidete mecum regnum paratum vobis a constitutione mundi. Esurivi, et dedistis mihi manducare; sitivi, et dedistis mihi bibere; nudus eram, et vestistis me* (Matth. xxv, 34-36).

10. Sit ergo, dilectissimi, unumquodque vestrum illa pecuniæ qualitate contentus, quæ gratiam salutis acquirat, non quæ causam damnationis accendat. Castigemus itaque primo loco cupiditatem, si volumus ut omnium vitiorum vincamus errorem. Nemo appetat aliena, et non est qui inimicitiarum laboret invidia: nemo impetat consortium, et nullum est de pervasione certamen. Sit unusquisque contentus propria, et nulla est de occupata possessione causatio. Contemne aurum et paratum evanescit homicidium; nec parricidalia odia seruntur, si cupiditatis oculus castigetur. Non est in quo hæres erubescat, si quis ad mediocritatem portionis suæ contentus accedat. Non sit qui pecuniæ augmentum quærat, et neminem culpa proditoris accusat. Si non requiras lucrum, nullum patieris in tempestate naufragium; et cum agelli tui otiosus secreta custodis, alienum periculum securus aspicias. Vitare ista, dilectissimi, per singulos gradus forte difficile est, et laboriosum multis simul hostibus per diversos errores occurrere. Quærendum est ergo compendium belli, et auctor litis requirendus; ut cum illo nobis sit pugna, a quo processit injuria. Non enim dubie legiones armis instructas poteris vincere, si tyrannum potueris obtinere. Totam autem causam belli finivit, qui auctorem pugne superavit. Instruamus ergo virtutum acies adversus paratas scelerum legiones. Sed ante omnia adversus ipsam quæ caput belli est, hoc est cupiditatem, fide auxiliante pugnemus. Ita non difficilis erit de illa quam diximus vitiorum labe victoria, matre captiva.

S. VALERIANI

EPISCOPI CEMELIENSIS

EPISTOLA AD MONACHOS

De virtutibus et ordine doctrinæ apostolicæ

30 Impositæ mihi votorum circa me vestrorum sarcinæ, et si interim corpore, ut scriptum est, absens, præsens tamen spiritu ac mente succedo (I Cor. v, 3; Coloss. ii, 5). Nec parum, ut reor, dilectioni vestræ officii atque amoris exhibeo, quia vos quoque in spiritu, non in carne agere confido, dicente Apostolo: *Quicumque in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu, si tamen spiritus Dei habitat in vobis* (Rom. vii, 8, 9). Nec sane incognitam spiritalibus viam teneo, si ædi-

* Has duas voces quæ in Sirmondi editione deerrant, restituit Cotelierius in notis ad Canones Apo-

ficationis vestræ sollicitudinem sermonibus eloquii epistolaris expromo; præcipuum beatissimi Pauli exemplum præ manibus habens, quem sequi cupimus, etsi consequi non valeamus. Etenim etsi nos comparatio illius in nullo recipit, vobis tamen obedientia eorum est cœquanda quos edocet. Ut doctrina ordine constituto, cum ROMANIS (Rom. i, 8) prædicari credulitatem vestram in toto orbe cupientes, a cum CORINTHIIS (II Cor. vi, 6) secunda emendatione correcti, pace integra, charitate non ficta invistorum, § 76 tom. I PP. Apost. pag. 453. edit. Cler.

cem vos, ut scriptum est (I Cor. xvi, 20; II, xiii, 12). A sancto osculo salutetis. Cum GALATIS (Gal. iv, 10, 30, 31) mensium temporum dierumque observatione rejecta, repadiantes mundum ac sequentes Deum, non ancillæ vos filios intelligatis, sed liberæ. Ut in verbo veritatis cum EPHESIENSIBUS (Ephes. i, 13; iv, 5) permanentes, unum Dominum, unam fidem, unum Deum patrem omnium, qui super omnes, et per omnia, et in omnibus nobis est, noveritis. Cum PHILIPPENSIBUS (Philipp. ii, 14, 15), irreprehensibiles et simplices, omnia sine murmuratione et hesitationibus facientes, in medio gentis prævæ sicut luminaria luceatis. Cum COLLOSSENSIBUS (Coloss. iii, 16) verbo Christi in vobis abundanter habitante, invicem vos psalmis, hymnis et canticis spiritualibus doceatis. Cum THESSALONICENSIBUS (I Thess. iv, 1, 3; v, 17) voluntatem Dei abstinentes a fornicatione sectemini, orantes sine intermissione, omnia probantes, quæ bona sunt retinentes. Dehinc præcepti ordinem cum omni labore sectantes: ut si quis operari non vult, nec manducet (II Thess. iii, 10). Ipse enim est panis qui de caelo descendit (Joan. vi, 51, 59); cui admisceri neminem decet, nisi opera quibus ille delectatur exerceat. Ut TIMOTÆUS vobis forma sit, etiam post diuturnam aquam vino modico uti præceptus, ad sustinendum stomachum (I Tim. v, 23), non ad opprimendum: quia quamvis geminis commotionibus erudiat, nisi quis sobrius fuerit, ministerium suum implere non poterit (II Tim. iv, 5). Ut TITI vos informet exemplum, non solum sobrios esse debere, sed etiam continentibus; quia omnia munda mundis, coinquinatis autem et infidelibus nihil est mundum (Tit. i, 8, 16). Denique hæc apostolicæ conclusio tota doctrinæ mysticæ

A numeri summam abstersei corporis purificationem complevit, quia nihil est tam Deo proximum quam hominem non esse corruptum. Attendamus quippe post hæc circumspectius quid sequatur. Fugitivus quondam domino famulus redit, et conditio conversione mutatur (Philem. Apostolicis vinculis genitus, ad utilitatem inutilis proficit; nec solum in fratrem, sed etiam in charissimum fratrem, gradum conjunctorum nominum fastigio transcendit animarum; nec tantum appellationis meretur vinculum, sed etiam amoris affectum. Ad hoc enim Domini dignatione perducitur pura castitas sobrietate nutrita, ut quod parcitas violenter curavit in Timotheo, quod abstinentia et continentia purgavit in Tito, id ad indulgentissimam libertatem accrescat in Onesimo. Hæc et exsequenda doctis, et agnoscenda sunt imperitis; quia sicut scriptum est, et ignorantia mors est (I Cor. xv, 38), et fides sine operibus mortua est (Jac. ii, 26). Gemina vobis ratio adhibendæ observationis incumbit, sciendi cura, cum labore complendi; quoniam, ea quæ in divinis eloquiis præcipiuntur, non solum non facere, sed etiam ignorare peccatum est. HEBRÆOS denique in exemplum consummatæ perfectionis assumens, contemptum præsentium rerum ob amorem cælestium insinuo præmiorum. Ut si forte quispiam vobis, aut persecutionis pondus intulerit, aut diripuerit universa quæ vestra sunt, vos quoque nobile illud ac singulare testimonium quod in eximia eorum laude venerando Paulus ore deprompsit, non dispari sanctæ imitationis prosequatur affectu, quo ait: *Nam et vincis compassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis (Hebr. x, 34).*

THEOPHILI RAYNAUDI S. J.
APOLOGIA PRO S. VALERIANO,
 EPISCOPO CEMELIENSI,
ADVERSUS NIC. CHICHON.

PROLOQUIUM.

Agendi pro Valeriano causæ et modus.

33 Ad omnes æque cum se dat occasio, nec facultas deest, pertinere censendum est, illud sive monitum, sive præceptum parentis optimæ, ad dilectum uteri sui Samuelem in visione qua eum erudit Proverb. xxxi: *Aperi os tuum muto et causis omnium filiorum qui pertranseunt.* Si maxime genuinum loci, alioqui non perspicui, sensum quærimus; muto os aperit, quisquis innocium, qui tamen pro se dicere, et causam suam tueri nequeat, indemnem præstat ab insultibus quibus appetitur: Quod ipsum est, causam filiorum pertranseuntium, hoc est imbellium, et ad sui defensionem inidoneorum (cujusmodi fere sunt pertranseuntes et advenæ) propugnandam suscipere, eique os aperire, quod tanquam insigne charitatis opus, mater amantissimo filio commendatum voluit, estque cuivis alteri imitatione exprimentum. Hoc

D consilio, cum è diuturnis tenebris nuper eductus Valerianus Cemeliensis episcopus, acri theologi cujusdam criminatione ac zelo incensissimo, quem ne ipsi quidem Alpii rigores temperare valuerunt, famæ discrimen adierit ac etiamnum adire pergat, eo quem dixi PARCO CHARITATIS criminatore*, Valerianum tanquam Semipelagiani erroris compertum atque convictum, ubique proscindente, et quibus potest clamoribus annitente, ut Valeriani opus ac nomen pristino sepulcro ac tenebris redonetur; charitati consentaneum duxi, viro sin minus sancto (nam hoc etiam ei decus per accusatoris zelum periclitatur) aut muto saltem, nec jam pro se dicere idoneo, aperire os meum, et pertranseuntis causæ, laborantique Valeriani famæ, opitulari. Nam quamvis maculæ ei a criminatore inspersæ non parvæ dumtaxat sint, sed etiam minimæ; tamen etiam labeculæ exquisitum candorem infusant, et muscæ (tantulæ licet) unguenti cui immoriuntur, suavilitatem extermin-

* Is erat prædictus Nicolaus Chichon.